

РУСКИ ГЕОПОЛИТИЧАР ЛЕОНИД САВИН О РУСИЈИ, СРБИЈИ И ИСКУШЕЊИМА ПОСТДЕМОКРАТСКОГ СВЕТА

Васкрс словенске империје

То што се одвија пред нашим очима, та драма и фарса, нешто је ново и прастаро. Старе геополитичке константе спаковане у методологију хибридних ратова нове генерације. Изазивањем управљаног хаоса широм планете и опкољавањем Русије, тамне силе које стоје иза кулиса САД настоје да одложе своје губљење светског примата и спрече успостављање мултиполарног света. Али Запад зна да не може победити у директном рату са Русијом. Војним и политичким смиривањем Кавказа, спречавањем грузијске агресије на Јужну Осетију и Абхазију, сасецањем у корену покушаја „обојене револуције” у Москви, враћањем Крима, војном интервенцијом у Сирији – Русија показује да је пред нама поново она светска сила која је зауставила Наполеона и Хитлера

Пише: Јелена Јелисавчић

Један је од угледних руских геополитичких мислилаца и теоретичара, блиски сарадник Александра Дугина, главни уредник „Катехона”. У Србији је боравио у јуну, у организацији Сувереног војног витешког [Рета Змаја](#), и одржао два запажена

предавања, у Нишу и Новом Саду, под насловом „Геополитичка позиција Русије”. Том приликом разговарали смо са Леонидом Савином.

Какво је Ваше виђење садашње геополитичке позиције и доктрине Русије?

Имамо неколико доктринарних програма, као и стратегију у националној безбедности, спољној политици и развоју Руске Федерације. Видимо јасне промене у дефинисању претњи и непријатеља. Раније су то били више апстрактни појмови, сада као претње можемо јасно означити „обојене револуције”, проширење НАТО и активности неких држава против Русије. Сви разумеју да се ради о САД и њиховим савезницима. Важно је препознати непријатеље, што је сада политичка категорија. Као што је писао Карл Шмит, без распознавања ко вам је непријатељ, и без дихотомије пријатељ–непријатељ, реална политика не може постојати. Ми не можемо бити пријатељи са свима и по сваку цену. Постоје неки актери који би елиминисали Русију и руски народ. Знамо своје циљеве и интересе, разумемо их и имамо методе да их заштитимо. Али, у стварности, имамо неке проблеме са спровођењем тога. То се догађа због утицаја пете и шесте колоне унутар руске моћи, као и због ефеката неолибералне политике.

Данашња руска геополитичка идеја и доктрина има јасну развојну линију?

Стварна руска геополитичка школа појавила се након књига Александра Дугина. То је било деведесетих, али је у време Бориса Јељцина било немогуће успоставити снажну геополитичку перспективу. Она се развијала корак по корак. После колапса Совјетског Савеза, Русија је била слаба и у агонији, због хаоса у друштву и економских проблема. Спољни фактори су били заинтересовани да контролишу нашу државност и ресурсе. Неки од њих, попут Ходорковског и Березовског, били су сарадници тадашње руске политике. После доласка на власт, Путин је почео реорганизацију политичког система, а безбедносне снаге и војска биле су стуб поретка. Касније, 2011, појавила се идеја Евроазијске уније (такође по идеји Александра Дугина) и то је предложено председнику Путину. Тај велики руски пројекат сада се спроводи. Многе западне земље га критикују,

тврдећи да се ради о „покушају оживљавања Совјетског Савеза”. Не ради се, међутим, о томе, него о геополитичком пројекту заснованом на идеји о моћи копна, на телурократији, на културној разноврсности и економском савезу најпре шест бивших совјетских република, па онда и шире.

ЕУ и слични пројекти, трансатлантско и транспацифичко партнерство, добробит за корпорације и успостављају неолиберални економски модел. Прво су им интереси лобија, а онда људи. Евроазијска унија заснована је на другачијем приступу: све норме се усвајају након дискусија и консензусом, постоји истинско партнерство и истински савез. Тај савез може имати озбиљан утицај на економију земаља чланица и биће добар пример како економски процеси могу бити организовани.

Поред тога, постоје два безбедносна савеза: Шангајска организација за сарадњу и Организација за колективну безбедност (ОДКБ). Први је у вези са Кином, а другим управља искључиво Москва. Са Кином смо, такође, потписали неколико меморандума о мултиполарности (што је кључни појам руске спољне политике сада). И БРИК је организација која може бити описана као геополитички клуб. Може се сматрати платформом за будући развој мултиполарности.

ОД ИВАНА ДО ВЛАДИМИРА, И ДАЉЕ

Историјски, на којим раскршћима се руска геополитичка идеја највише менала?

Зависи од тога шта узимамо као почетну тачку: Руско Царство Ивана IV Силног или руску империју Петра Великог? Совјетски Савез или Русију након 2000. године? Стратфор описује руску геополитику као пулсирајуће срце: у једној епохи буде мала, али се у другој проширује. Руска експанзија на Исток је важан фактор у тој историји. Али, руско разумевање границе је другачије од америчког, у етичком смислу и у смислу

кооптирања разних етничких група у тело Царства. Мислим да има низ историјских тачака које и даље утичу на геополитику Русије: одбили смо да имамо Аљаску и продали је; затим, Први светски рат и Октобарска револуција, када су Империја и стари режим били деконструисани; Споразум са Јалте и почетак биполарног светског поретка; растурање Совјетског Савеза; период од 2008. до 2014. године, када је Русија своје националне интересе почела да штити војним снагама.

Са становишта руске геополитичке идеје, какав је утицај Златне хорде на кијевску Русију?

Евроазијска историјска школа поклања много пажње утицају Златне хорде и туранског фактора. Монголи су нам заиста донели идеју заједништва и државности, војне тактике, новчани систем, порез... Лав Гумиљов је открио везу између идеје поштовања других народа у кодексу Џингис-кана и будуће политике руске империје. Он је *комплементарно* *шћу* објаснио то што су неке етничке групе пријатељски настројене према другима, чак и када дође до сукоба међу њима.

Али, морамо запамтити да се руска цивилизација родила на темељу православног хришћанства. Тек када је руска земља постала хришћанска, почели смо да мислимо у појмовима телеологије (*тхелос* је, на грчком, циљ). Тако, и византијска империја и идеја Трећег Рима, коју је предложио монах Филафеј, део су наше суштине.

Можете ли да упоредите руску геополитику пре и после Октобарске револуције, пре свега сличности и разлике геополитике Романових и Јосифа Висарионовича?

Вођство руске империје било је опседнуто ослобађањем православних хришћана из отоманског ропства. После револуције, наша земља је изгубила идеју монархије и

православља као основе за постојање државе. Лењин и Троцки почели су нападе на Цркву, породицу и руску традицију. Стаљин је зауставио тај процес. Преоријентисао је земљу са дезинтеграције ка спајању на темељу социјалистичких идеја. (Лењин и Троцки били су заговорници идеје светске револуције, а Стаљин је говорио о потреби да се револуција држи у границама једне земље, да се прво у својој земљи изгради комунизам.) Морамо се присетити да је током XIX и почетком XX века у Европи постојао велики број држава које су гајиле дух национализма. У бољшевизму, Русија је била под кишобраном марксизма. Међународни поредак је промењен. Стаљинова улога је много већа у геополитичком смислу, јер је под њим Совјетски Савез постао суперсила.

Постоји и једна сличност између те две епохе руске геополитике: и у XIX и XX веку Русија је зауставила упаде западних сила (Наполеонову Француску и Хитлерову Немачку). Мислим да Запад још није добро савладао те лекције.

ВРЕМЕ ЗА ХРАБРЕ И ПАМЕТНЕ ОДЛУКЕ

У европским земљама из византијског културно-цивилизацијског круга које су данас чланице ЕУ постоји противречност између њиховог аутентичног наслеђа и њиховог садашњег уподобљавања атлантистичком моделу (Грчка, Бугарска, донекле Румунија...). Како Ви то тумачите?

Поменуте државе пале су у средњем веку под Отоманско царство и то је дуго трајало, па стога постоји неколико нивоа у губљењу идентитета. После епохе модерне и почетка постмодернизма, идеје византијске империје су у Европи скоро нестале. Византијска теорија је, на жалост, само за елите, а не за масе. У данашњем друштву спектакла лако је манипулисати људима. Још Први Рим је уградио у своје гесло оно „Хлеба и игара”.

Како Вам, из геополитичке перспективе, изгледа ситуација у Србији данас?

Јасно је да је Србију напао Запад. САД и ЕУ желе да најзад успоставе пуну контролу над Србијом и учине је потпуно зависном – у економском, политичком, па чак и у духовном животу. Распарчавање Југославије, познато и под пежоративним појмом „балканизација”, још увек није завршено онако како су планирали покретачи и организатори. Хтели ми то да видимо или не, несумњиво постоји план стварања Велике Албаније, постоје зоне у којима ће бити распаљиване нове врсте етно-сепаратизама (у Војводини, на пример), постоји још много тога. Према базичном геополитичком појмовнику, Србија се налази у граничном појасу *Римленда*, као истурени грудобран, па ће бити поприште судара сила копна и сила мора, телурократије и таласократије. То је, вековима, иста линија сукоба. Има довољно времена да се проуче геополитичке и историјске лекције, те да се направи прави избор, донесу храбре и паметне одлуке.

Ако мислите да смер српске владе ка ЕУ (а и ка НАТО пакту) није у складу са српским националним интересима, какве су реалне могућности да се то заустави?

Проблеми српског народа су наивност и корумпираност политичке класе. Србији су потребне нове политичке партије које представљају стварну вољу народа, а не извршиоци лобистичких група. Ако се организују масовни протести, Запад ће их искористити за остваривање својих циљева. Ситуација је заиста запетљана. Али, мислим да српски народ има простора да створи неку нову врсту народног покрета и да поврати своја права.

ИНСТРУМЕНТИ ХИБРИДНИХ РАТОВА

Да ли заиста постоји неки модус операнди за укључивање Србије у евроазијску зону (знамо да се руск

а стратегија никада није
ослањала на
„специјалн
и
рат”, „хибридн
и
рат” или „мек
у
моћ
”, што су инструменти Запада, посебно С
АД)
?

Многе државе су заинтересоване за Евроазијску унију. Чак је и Јерменија, која се не граничи са Русијом, члан савеза. За сада, не постоје порези за робу из Србије и то је *de facto*

први корак ка укључивању у Евроазијску унију. Русија може Србији много помоћи, али мора постојати законска основа за сарадњу. Знамо да Запад притиска Србију на разне начине, а сарадња са Русијом је један од разлога за притисак. Русија је кроз историју давала подршку балканским народима не због економских пактова или сличних интереса, већ због идеје слободе тих народа. То је део руске природе – ми можемо да гинемо и за отаџбине других народа.

Да ли ће Русија у наредном периоду стратешки развијати нове инструменте и методологије како би ваљано одговорила машинерији хибридног рата коју је Запад, очигледно, покренуо на њу?

Русија је велика земља, има своју незамењиву геополитичку улогу, па неће бити неопходно да покреће противмере из тог домена. Запад не може да победи Русију у директном рату. Зато развија ратове другим средствима: геоекономским, религијским, изазивањем криза и жаришта, управљаног хаоса... Русија сада користи контра-санкције,

како би поткопала економске моћи и обеснажила алате медијске манипулације усмерене ка публици на Западу. Мислим да ће политичко образовање и освешћивање које тамо спроводи Русија бити делотворно. Грађани ће почети да разумеју стварне корене проблема. За Русију би било добро и да заустави трансатлантске пројекте, јер Вашингтон и даље жестоко притиска Западну Европу. У сваком случају, Русија неће организовати терористичке нападе или друштвене побуне по САД, што је редовна пракса CIA и Стејт департамента.

Развили сте појам „хибридног ратовања”. У којим се конкретним ситуацијама, и сада и у прошлости, види да је Србија на удару америчке стратегије таквог ратовања?

Моја идеја је тренирање рата, не хибридни рат. Хибридни рат, као и мрежни ратови, слични су. Потичу из САД. Србија је много пута била жртва америчких практичних експеримената и доктрина. На пример, спровођење мрежно-центричног ратовања у америчкој војсци, посебно у ваздухополовним снагама, установљено је током кампање против Срба у Босни (што је и званично признато документом Пентагона). На Косову је 1999. године вођен хибридни рат, где су коришћене конвенционалне (NATO) трупе + илегалне активности Албанаца на Косову (које је обучавала CIA) + медијска пропаганда и утицај + кибернапади и активности на интернету, како би се освојили срца и умови људи у Југославији (на основу тако створеног расположења направљен је „Отпор”, па се може чинити да је то било успешно). Сада у Србији постоје огромне мреже неолибералних група и фондација, које финансира Сорос или директно САД, што је такође добар пример хибридне стратегије.

ЛЕКЦИЈЕ О ПАРТНЕРСТВИМА И САВЕЗИМА

Како видите ситуацију у Републици Српској и како неутралисати деструктивно деловање САД у БиХ ?

Босна и Херцеговина је, званично, држава са ограниченим суверенитетом, па није лако реорганизовати овај део јужнословенског простора. Али, историја је показала да не постоје залеђене комбинације. Чак и државе које делују стабилно, могу се брзо растурити. Проблем на Балкану су етнички и верски сукоби – САД то добро разумеју и могу увек, преко својих агентура, да организују провокације-окидаче. Манипулишу нечим што је као коб у људској природи – чак и у јединственом и уједињеном друштву наћи ће се издајници и лажови. Зато будућност јужнословенских простора зависи од транспарентности политике и жеље људи да се ствари консолидују.

Руски председник Путин је недавно рекао да Русија није у потпуности напустила идеју о „Јужном току”. Како Ви то тумачите?

Русија чека прилику. Речено је да Бугарска и Грчка неће радити за националне и регионалне интересе, него за интересе Брисела. Да видимо шта ће се ту догодити. Са Брежитом је почела нова страница историје у Европи. Надам се да ће и друге државе следити пример Британије.

Након враћања Крима и војне кампање у Сирији, Русија је после много времена поново испољила свој империјални геополитички идентитет, познат у историји. Да ли се Ви слажете са таквом оценом?

То је било деловање јаке суверене државе, засновано на дубоком разумевању геополитике. Али, пре августа 2008. године, направили смо први корак, када је Грузија напала Јужну Осетију и планирала напад на Абхазију. Након руске операције на

Кавказу, тадашњи председник Медведев је изјавио да „Русија има посебан геополитички интерес на некадашњем простору Совјетског Савеза”. То је била порука. Пар година касније, одговор Запада било је „Арапско пролеће” и украјински „Мајдан”. Русија се нашла у ситуацији да одмах мора да реагује, али су се у Украјини показале неке наше слабости, јер су наши дипломатски напори били заустављени. Русија је била сама, против целог Запада. И то је била добра лекција о партнерствима и савезима. Кроз парадигму политичког реализма, Москва је предодређена да учини исто што и византијска империја пре више векова. <

Објављено: понедељак, 8. август 2016, 17:20h